

О. В. Комаров, кандидат наук з державного управління,
докторант кафедри публічного управління та митного
адміністрування Університету митної справи та фінансів

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ІМПОРТУ ЯК МЕХАНІЗМ ГАРАНТУВАННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ

Стаття присвячена дослідженню механізмів гарантування митної безпеки, зокрема на основі європейського досвіду впровадження та розгортання оновленої системи контролю імпорту, що сьогодні підтримується модернізованою системою попереднього інформування нового покоління – Import Control System (ICS2). Визначено, що одним з ключових елементів зміцнення безпеки міжнародних ланцюгів поставок є системи попереднього інформування до прибуття товарів на основі аналізу безпекових ризиків, а також електронного обміну оперативними даними про ризики.

На основі аналізу європейського досвіду обґрунтовано, що невід'ємною складовою ефективною системи гарантування митної безпеки є застосування ризик-орієнтованих інструментів митного контролю, причому одним з ключових елементів відповідних програм безпеки в ЄС є своєчасне виявлення загроз і небезпек на ранніх етапах переміщення товарів. У статті наголошується, що використання попередньої інформації та аналіз безпекових ризиків дозволяє завчасно виявити потенційні загрози, одночасно сприяючи вільному потоку законної торгівлі через зовнішні кордони.

За результатами дослідження визначено, що перспективи подальших розвідок пов'язані насамперед з удосконаленням митних інформаційних систем і технологій, зокрема забезпечення максимальної сумісності та уніфікації з відповідними європейськими аналогами, з метою інтеграції української митниці до європейського цифрового митного простору. Розвиток комплексних інтегрованих систем, заснованих на селективних механізмах і таргетингу, та аналітичних можливостей є критичним компонентом процесу модернізації, необхідним для підвищення ефективності зусиль у боротьбі з шахрайством, тероризмом та організованою злочинністю у митній сфері.

Ключові слова: митна безпека, митні загрози, митне адміністрування, митне регулювання, попереднє інформування, система контролю імпорту.

O. V. Komarov. Import control system as a mechanism for ensuring customs security and safety

This article examines how customs security and safety are ensured, drawing on the European Union's experience with its upgraded Import Control System, which is underpinned by a modernized, next-generation advance cargo information platform. The research highlights the crucial role of advance electronic information systems at external borders are crucial for strengthening international supply chains. These systems facilitate the analysis and assessment of security risks and enable the timely exchange of operational risk data. The analysis of the European experience confirms that automated targeting tools are an indispensable component of an effective customs control system. A central element of the European security strategy is the early detection of high-risk shipments at the initial stages of goods movement in the supply chain, at or before the port of departure.

The paper emphasizes that the complete overhaul of the Import Control System (ICS2), transforming it into a new, large-scale advance electronic information program, has become a cornerstone of the EU's security and safety reform. This initiative is a pivotal trans-European customs information system, laying the foundation for the EU's integrated approach to bolstering international trade security. It is an integral part of the Union's broader strategy to modernize customs legislation and procedures through a risk management approach. This advance information program is designed to support efficient, risk- and reliability-based customs control while simultaneously facilitating the free flow of legitimate trade across the EU's external borders, thereby protecting its internal market and citizens.

This research identifies that future developments in this area are primarily linked to the enhancement of customs information systems and technologies, particularly ensuring maximum compatibility and unification with their European counterparts. This aims to integrate Ukrainian customs into the European digital customs space. Ultimately, this will enable the continued evolution of risk management systems through improved informational and technical support, simultaneously simplifying customs procedures and maintaining an appropriate level of international trade security. Thus, the study's findings indicate that the digital transformation and reform of Ukrainian customs in line with international standards and best customs practices is a strategic priority, contributing to Ukraine's deeper integration into the European customs area.

Key words: Advance Electronic Information, Customs Administration, Customs Security and Safety, Import Control System, Supply Chain Security.

Постановка проблеми. Міжнародна торгівля сьогодні зазнає глибокої трансформації. Зміна умов і правил, цифрове середовище та передові технологічні інструменти змінили ландшафт для всіх учасників глобального ланцюга поставок. Однією з найважливіших таких змін є розгортання оновленої загальноєвропейської системи контролю імпорту, що вимагає переосмислення підходів і технологій митного контролю в умовах безпекових

викликів і загроз. Оскільки Україна прагне долучитися до спільного європейського митного простору, то має адаптувати своє цифрове середовище та модернізувати власні митні інформаційні системи і процедури за європейськими зразками.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематиці гарантування митної безпеки присвячено чимало досліджень українських науковців і фахівців, зокрема Бережнюка І. Г., Несторишена І. В. та ін. [1, 2, 3], Дорофєєвої Л. М. [5, 6], Ковальнової М. Л. [7], Пашка П. В. та ін. [11], Федоришеної Л. М. [17], Рудой Т. В. та Попеля С. А. [12, 15]. Однак, як констатує останній [12, с. 158], вивченню питань, пов'язаних з дослідженням міжнародного досвіду застосування інструментів попереднього інформування в контексті виявлення ризиків безпеки, присвячена незначна кількість наукових досліджень.

Водночас, оскільки митні інформаційні системи та технології динамічно розвиваються й удосконалюються, а цифрове середовище все глибше проникає в усі складові митного адміністрування та міжнародної торгівлі, дослідження актуальних тенденцій формування цифрового простору за міжнародними та європейськими зразками потребує подальших наукових розвідок у контексті удосконалення механізмів гарантування митної безпеки та використання інструментів попереднього інформування.

Мета статті пов'язана з дослідженням механізмів гарантування митної безпеки, зокрема у контексті європейського досвіду розгортання оновленої системи контролю імпорту та попереднього інформування.

Виклад основного матеріалу. Питання гарантування митної безпеки мають комплексний характер і в цілому впливають на безпековий ландшафт спільного митного простору ЄС. Це має вирішальне значення для гарантування безпечного й ефективного руху товарів через зовнішні кордони, оскільки ЄС створювався насамперед саме як митний союз, а питання митниці і торгівлі, тобто вільного і безпечного переміщення товарів між європейськими країнами, розглядалося при цьому як одне з ключових.

Запровадження механізмів електронної митниці та розбудова цифрового середовища для міжнародної торгівлі відіграють важливу роль з точки зору зміцнення митної безпеки. При чому одним з ключових елементів зміцнення безпеки міжнародних ланцюгів поставок є системи попереднього інформування до прибуття товарів з метою аналізу та оцінки безпекових ризиків, а також обміну оперативними даними про ризики [8, с. 215].

Попереднє інформування, на думку Федоришеної Л. М., виступає одним із інструментів удосконалення та інституційного розвитку митних адміністрацій, формування сприятливих умов нарощування обсягів міжнародної торгівлі. На цій основі науковиця доходить висновку, що застосування попереднього інформування створює передумови для виявлення митних ризиків та загроз і мінімізації ймовірності порушення митного законодавства під час здійснення зовнішньоекономічних операцій [17, с. 75–80].

Дійсно, відповідні висновки підтверджуються аналізом діяльності зарубіжних митних адміністрацій, який доводить доцільність застосування інструментів митного контролю, що передбачають використання оцінки ризику як інструменту для виявлення порушень митного законодавства. Особливо важливим у цьому контексті, на думку фахівців з питань митної справи [1, с. 12–13], є дослідження європейського досвіду реалізації системи попереднього інформування митних адміністрацій. Стосовно модернізації митних процесів досвід ЄС пропонує цінні уроки для України, оскільки вона прагне узгодити свої митні операції зі стандартами та практиками ЄС [13, с. 88].

Отже, враховуючи сучасні виклики та загрози (терористичні акти, міжнародна організована злочинність тощо), провідні європейські країни, як слушно зазначає Войченко Т. О. [4], приділяють значну увагу формуванню системи митного контролю, розвитку його сучасних форм та запровадженню технологій, спрямованих на підвищення ефективності та одночасне спрощення та гармонізацію митних процедур.

Водночас, на основі аналізу зарубіжного досвіду застосування інструментів попереднього інформування в контексті виявлення ризиків безпеки Попель С. А. відзначає, що митними адміністраціями у всьому світі використовуються різноманітні новітні інструменти та ініціативи для підтримки високого рівня безпеки міжнародного бізнесу та спрощення торгівлі. З огляду на це, дослідник підкреслює, що сучасні підходи, які використовуються для забезпечення безпеки ланцюгів постачання, зазвичай, ґрунтуються на поданні попередньої інформації та управлінні митними ризиками [12, с. 158].

Європейський досвід свідчить, що однією зі складових ефективної системи гарантування митної безпеки є застосування ризик-орієнтованих інструментів митного контролю, а одним з ключових елементів відповідних програм безпеки в ЄС є своєчасне виявлення загроз і небезпек на ранніх етапах переміщення товарів. Використання попередньої інформації та аналіз безпекових ризиків дозволяє завчасно виявити потенційні загрози.

Спираючись на встановлені правові рамки та ключові елементи системи управління ризиками, ЄС продовжує впроваджувати інновації для підвищення ефективності митного контролю. Одним з критичних компонентів такої модернізації є впровадження передових інформаційних технологій, зокрема Import Control System (ICS2). Ця система доповнює існуючі механізми, такі як програма АЕО, створюючи комплексний каркас для управління ризиками без надмірного навантаження на законний бізнес [13, с. 88].

Основні принципи системи попереднього інформування, основу якої в ЄС складають система контролю імпорту (ICS) та система контролю експорту (ECS), були закладені в 1999 році в рамках оновленої Кіотської конвенції. ВМО розглядає застосування цієї системи в якості показника, що характеризує високий рівень розвитку митної служби держави. Крім того, процедуру попереднього інформування передбачено Рамковими стандартами безпеки та спрощення світової торгівлі (SAFE) [2, с. 24; 3, с. 118].

Традиційно митні адміністрації перевіряють вантажі та транспортні засоби після їхнього прибуття у внутрішні порти. Однак, як наголошують Рамкові стандарти безпеки [25], сьогодні має існувати можливість огляду та перевірки вантажів і транспортних засобів до їхнього прибуття. Використовуючи автоматизовані інструменти цільового відбору, митні адміністрації виявляють вантажі з високим рівнем ризику на якомусь ранньому етапі міжнародного ланцюга постачання – у порту відправлення або раніше.

Тобто в цьому контексті, як слушно відзначає Федоришена Л. М., попереднє інформування є одним із найважливіших елементів процесу реалізації системи управління митними ризиками [17, с. 76]. За умов активізації євроінтеграційних перетворень, питання практичної реалізації інституту попереднього інформування, що передбачає наявність ефективної комунікаційної взаємодії між учасниками митних правовідносин, набуває особливої актуальності, – підкреслюють Руда Т. В. та Попель С. А. [15, с. 61].

Водночас, аналізуючи митні аспекти застосування попередньої інформації, Медвідь Ю. О. доходить висновку, що за своїм функціональним призначенням механізм попереднього інформування спрямований на забезпечення безпекового аспекту, оптимізації процедур митного контролю, пришвидшення виконання митних формальностей в пунктах пропуску, зменшення часу на перебування транспортних засобів у пунктах пропуску на кордоні [9, с. 76].

Запровадження відповідного механізму у митну практику ЄС насамперед було зумовлено необхідністю підвищення рівня безпеки міжнародної торгівлі та прискорення митних процедур. Це підвищує безпеку і надійність міжнародних ланцюгів поставок товарів, тому Європейський Союз розглядає попереднє інформування в комплексі заходів боротьби з тероризмом, організованою транскордонною злочинністю та протидії митним правопорушенням.

Фахівці також відзначають, що відповідні зміни у митному законодавстві ЄС щодо впровадження системи ICS зумовлені введенням так званих «поправок щодо заходів по підвищенню безпеки» [1, с. 13]. Відповідний пакет об'єднав основні поняття, що лежать в основі нової моделі безпеки управління зовнішніми кордонами ЄС, зокрема подання попередньої інформації митним органам до ввезення товарів на митну територію ЄС [2, с. 22].

Так, з метою забезпечення митної безпеки та посилення протидії загрозам зовнішнього середовища з 1 січня 2011 р. в усіх країнах-членах Європейського Союзу запроваджено обов'язкове попереднє інформування митних органів про вантажі, що перевозяться [15, с. 62]. Таким чином, ЄС запровадив відповідну безпекову програму контролю перед прибуттям товарів на кордон, що сьогодні підтримується докорінно оновленою системою попереднього інформування нового покоління – Import Control System (ICS2).

Оновлена система контролю імпорту є поліпшеною та модернізованою версією оригінальної системи, яка використовувалася для контролю за ввезенням товарів на територію ЄС. Це одна з ключових транс'європейських митних інформаційних систем, що покладена в основу створення інтегрованого підходу ЄС щодо зміцнення безпеки міжнародної торгівлі. Вона є частиною загальної стратегії Союзу щодо модернізації митного законодавства та процедур на основі аналізу та управління ризиками.

Презентуючи ICS2, Комісар з питань економіки Паоло Джентілоні зазначив, що реліз нової системи призведе до кардинальних змін у можливостях митних служб захищати громадян і внутрішній ринок ЄС від широкого спектру загроз, зумовлених незаконним обігом небезпечних і незаконних товарів. Комісар також підкреслив: «Це допоможе забезпечити більш ефективний і результативний ризик-орієнтований підхід до митного контролю у наших швидкозмінних ланцюгах поставок, одночасно підтримуючи рівні умови гри та сприяючи законній торгівлі через наші зовнішні кордони» [19].

Таким чином, програма попереднього інформування підтримує ефективний митний контроль, що базується на оцінці ризиків безпеки, одночасно сприяючи вільному потоку законної торгівлі через зовнішні кордони ЄС, та становить собою ключову лінію захисту внутрішнього ринку ЄС і його громадян. Нова програма трансформує поточний процес з точки зору технічних, юридичних та організаційних складових, а також впровадження інтегрованого підходу.

Така трансформація виходить за рамки звичайних процедур подання документів. ICS2 має на меті стандартизувати та оцифрувати процес обміну даними, заохочуючи використання передових ІТ-рішень і технологій. Як результат, підприємства повинні розуміти правила та забезпечити наявність відповідного програмного забезпечення, платформ та навчання для ефективного управління своїми митними операціями [22] та логістикою.

Повна перебудова ICS із перетворенням її на нову широкомасштабну програму попереднього інформування про вантажі, що сьогодні технічно базується на ICS2, стала наріжним каменем реформи у сфері захисту та безпеки в ЄС. Вважалося, що ICS не відповідає вимогам зростаючого обсягу торгівлі, а також загрозам тероризму та організованої злочинності. ICS2 було створено для вирішення цих проблем шляхом модернізації поточного процесу і технологій. Основними відмінностями між ICS та ICS2 є, зокрема:

1. Розширений обсяг даних для аналізу ризиків. ICS2 забезпечує більш глибокий та деталізований аналіз ризиків завдяки розширеному обсягу даних, які мають надавати економічні оператори. Це дозволяє митним органам краще ідентифікувати потенційні загрози безпеці та реагувати на них до того, як товари досягнуть митної території ЄС.

2. Покращений аналіз ризиків в реальному часі. ICS2 використовує передові технології для аналізу ризиків в реальному часі, дозволяючи митним органам ефективніше ідентифікувати підозрілі та небезпечні вантажі. Це стало можливим завдяки покращенню алгоритмів аналізу та поглибленій інтеграції з іншими інформаційними системами та базами даних.

3. Електронне подання інформації. Хоча обидві версії мають відповідний функціонал, однак ICS2 вносить покращення в інтерфейси та процеси, роблячи їх більш інтуїтивно зрозумілими для користувачів, а також підтримує більш захищений обмін повідомленнями.

4. Поглиблена Інтеграція з іншими митними та торговельними системами. Це забезпечує більш гладкий обмін даними та співпрацю між різними органами. Система дозволяє митницям краще пріоритизувати ресурси та зосереджувати їх на вантажах підвищеного ризику, що сприяє більш ефективному моніторингу та управлінню міжнародною торгівлею.

5. Підвищена прозорість і залученість економічних операторів. ICS2 спрямована на підвищення прозорості митних процедур та активне залучення економічних операторів до процесу управління ризиками, надаючи їм більше інструментів та можливостей для відповідності митним вимогам.

При цьому ICS2 розроблена з використанням сучасних IT-рішень та стандартів безпеки даних, забезпечуючи надійний обмін інформацією між митними органами та економічними операторами. Система інтегрована з іншими митними інформаційними системами ЄС, забезпечуючи єдиний підхід до управління ризиками та контролю товарів на основі даних про безпеку.

Нова система, яка замінює запущену у 2011 році ICS1, покращує контроль за імпортними операціями, дозволяючи митним органам діяти щодо товарів підвищеного ризику у найбільш відповідній точці ланцюга постачання шляхом вжиття пропорційних та цільових митних заходів на кордонах. Однак, знадобиться поступова адаптація інформаційних систем до процедур, особливо для поштових операторів та експрес-перевізників, які першими зіткнулися з новою системою [23; 21, с. 393].

Враховуючи зазначене, впровадження ICS2 здійснюється в три етапи (Рис. 1), кожен з яких розширює функціонал системи та охоплення операцій, що підлягають контролю. Це забезпечило поступовий і плавний перехід від старої системи контролю імпорту до нової – більш сучасної та ефективної. ICS2 запроваджує абсолютно нову архітектуру та поетапну заміну існуючої транс'європейської системи ICS [26]. Після завершення перехідного періоду ICS2 має повністю замінити ICS новим бізнес-процесом.

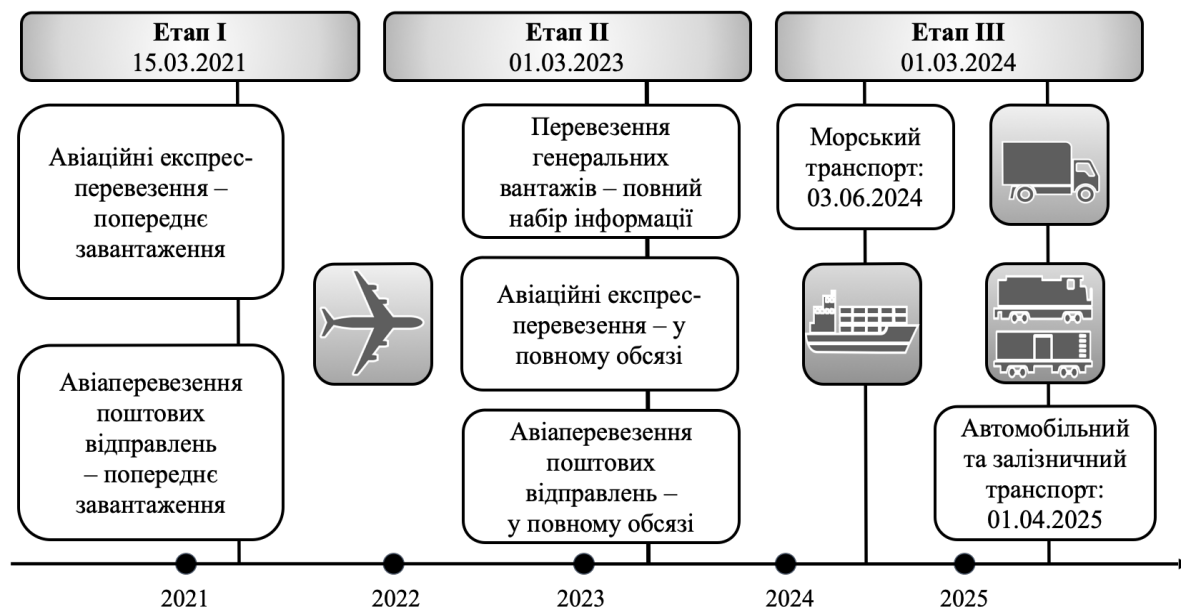

Рис. 1. Процес переходу до ICS2

Джерело: створено на основі даних [23]

Таким чином, оновлена система контролю імпорту має на меті підвищити безпеку товарів, що переміщуються через митні кордони ЄС, запровадивши оновлений стандартизований митний процес для всіх видів транспорту, включаючи автомобільний та залізничний, на додаток до існуючих вимог щодо повітряного, морського та внутрішнього водного транспорту. Вона демонструє зобов'язання ЄС та його країн-членів щодо використання сучасних технологій для зміцнення безпеки та пришвидшення митних процедур.

Вимагаючи подання точних та повних даних загальної декларації прибуття (Entry Summary Declaration), ICS2 дозволяє митним органам краще оцінювати ризики, пов'язані з імпортованими товарами, тим самим покращуючи здатність ЄС запобігати та боротися з митними порушеннями, і зрештою забезпечує безпечніше та надійніше торговельне середовище [20]. Надійний механізм аналізу та оцінки ризиків ICS2 дозволяє митним органам проводити всебічну оцінку кожного вхідного відправлення.

Враховуючи такі фактори, як тип товарів, їх походження та історію відповідності імпортера, ICS2 класифікує відправлення на категорії високого, середнього або низького ризику. Ця класифікація визначає подальші заходи митного контролю, забезпечуючи цілеспрямований підхід до заходів безпеки та надійності. Програма є одним з основних факторів, що сприяють встановленню інтегрованого підходу ЄС до посилення управління митними ризиками в рамках загальної системи управління ризиками (CRMF) [18, с. 170–171].

Отже, європейський досвід впровадження системи попереднього інформування є вельми корисним для вітчизняної системи митного регулювання, особливо в умовах активної інтеграції України з ЄС. На думку фахівців [1, с. 19], це дозволить здійснювати подальший розвиток системи управління ризиками шляхом удосконалення її інформаційного забезпечення з метою одночасного спрощення митних процедур та забезпечення відповідного рівня безпеки держави, бізнесу, суспільства.

Такий досвід, як зазначає авторський колектив дослідження [16, с. 331], в українських реаліях може не лише посприяти спрощенню процедур, забезпеченню якісного контролю та проведенню профілактики можливих ризиків і мінімізації наявних ризиків, що цілком позитивно вплине на зміцнення митної безпеки, а й суттєво зменшити вияви корупції серед державних службовців у цій сфері. Дослідження міжнародного досвіду щодо зазначеного питання є особливо важливим для України.

Автори профільних досліджень також переконані, що запровадження загальної декларації прибуття є важливим кроком до впровадження в Україні міжнародних стандартів митного контролю [7, с. 15; 12, с. 161]. При цьому Ковальова М. Л. [7, с. 15] відзначає, що загальна декларація прибуття, являючи собою електронне повідомлення з набором відповідних даних, є складовою частиною попереднього інформування в контексті виявлення безпекових ризиків та перевірки надійності ланцюгів постачання товарів.

Враховуючи зазначене, було прийнято відповідний законодавчий пакет щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів [14], згідно з яким Митний кодекс України доповнено положеннями щодо застосування загальної декларації прибуття, яка подається митному органу з метою повідомлення про товари, призначені для ввезення на митну територію України, у тому числі з метою транзиту, що містить відомості, необхідні для проведення аналізу ризиків з метою оцінки безпеки та надійності.

Таким чином, в силу своїх унікальних повноважень та досвіду, митні адміністрації сприяють як безпеці, так і спрощенню глобальної торгівлі [25]. У цьому контексті система контролю імпорту на основі аналізу безпекових ризиків повною мірою відповідає таким завданням, зокрема щодо підтримання належного балансу між митним контролем, у тому числі у формі митного постаудиту, і сприянням законній торгівлі [10, 24, 26], які стоять перед митними адміністраціями.

З огляду на вказане, слушними видаються висновки, що обраний Україною курс на євроінтеграцію та максимальну діджиталізацію митних процедур вимагає відповідних інституційних змін та удосконалення форм роботи митних органів [17, с. 74]. При цьому, на думку Дорофєєвої Л. М. [5, с. 40; 6, с. 368], сьогодні надзвичайно важливим є приведення технологій діяльності митних органів у відповідність до міжнародних та європейських стандартів, а механізм попереднього повідомлення митниць про товари є одним із факторів, що прискорює проходження митних формальностей.

Імплементация міжнародних та європейських стандартів з питань митної справи в Україні передбачає подальшу розбудову й удосконалення механізмів контролю з метою завчасної ідентифікації товарів і переміщень, що становлять потенційний ризик, та визначення на цій основі належних і необхідних заходів митного контролю, зокрема його форм та обсягів. Це відповідає європейській митній практиці та дозволяє підвищити рівень надійності та безпеки водночас зі спрощенням міжнародної торгівлі.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, сучасна та високотехнологічна система контролю імпорту, заснована на провідних цифрових рішеннях і гармонізованому митному законодавстві та процедурах, є одним з ключових елементів гарантування митної безпеки та захисту внутрішнього ринку. У цьому контексті Україна послідовно підходить до вивчення та адаптації європейських підходів задля удосконалення технологій митного контролю на основі аналізу ризиків.

При цьому дослідники наголошують, що досвід Європейського Союзу в модернізації митних процесів, зокрема впровадження передових систем, таких як ICS2, надає безцінні знання для України [13, с. 89]. Таким чином, розвиток комплексних інтегрованих систем, заснованих на селективних механізмах і таргетингу, та аналітичних можливостей є критичним компонентом процесу модернізації, необхідним для підвищення ефективності зусиль у боротьбі з шахрайством, тероризмом та організованою злочинністю у митній сфері.

Разом з тим, оскільки технології вкрай динамічно розвиваються, а Україна перебуває в активній фазі цифрової трансформації відповідно до європейських стандартів і кращої митної практики, перспективи подальших розвідок у цьому напрямі пов'язані насамперед з питанням удосконалення митних інформаційних систем і технологій, зокрема забезпечення максимальної сумісності та уніфікації з відповідними європейськими аналогами з метою інтеграції української митниці до європейського цифрового митного простору.

З огляду на зазначене та враховуючи, що Митний кодекс ЄС визначає форми митного контролю, які тісно пов'язані та виконуються за допомогою електронних систем, слушними видаються висновки фахівців [11, с. 147], що влучно окреслюють перспективи подальших розвідок і зосередження зусиль, зокрема щодо завдання для української митниці із запровадження електронних систем, які будуть не тільки сумісними з аналогічними системами ЄС, а і на кінцевому етапі приєднання стануть частиною ІТ-систем ЄС.

Список використаних джерел:

1. Бережнюк І. Г., Несторишен І. В., Булана В. В. Досвід впровадження системи контролю імпорту та експорту (ICS/ECS) в ЄС. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2015. № 27. С. 12–20.
2. Бережнюк І. Г., Несторишен І. В., Очерет А. Ю. «Поправки безпеки» до Митного кодексу ЄС: досвід полегшення торгівлі без загроз для зовнішньої безпеки держави. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2015. № 28. С. 20–29.
3. Бережнюк І. Г., Несторишен І. В., Рудніченко Є. М. Європейський досвід імплементації інформаційних систем ICS, ECS, NCTS в контексті забезпечення національної безпеки співтовариства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 4. С. 117–121.
4. Войченко Т. В. Організація митного контролю: європейські практики. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-1>
5. Дорофєєва Л. М. Система попереднього інформування та управління ризиками як складові частини діяльності сучасної митниці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. № 2 (53). С. 36–40.
6. Дорофєєва Л. М. Європейський вектор розвитку української митниці : монографія. Дніпро : УМСФ, 2019. 448 с.
7. Ковальова М. Л. Принципи та особливості системи митного контролю в ЄС. *Підприємництво та інновації*. 2021. № 17. С. 13–17.
8. Комаров О. В. Європейський досвід гарантування митної безпеки та протидії митним загрозам. *Інвестиції: практика та досвід*. Серія: *Державне управління*. 2025. № 6. С. 210–217.
9. Медвідь Ю. О. Митні аспекти застосування попередньої інформації при переміщенні товарів, транспортних засобів через митний кордон. *Митна безпека*. 2017. № 1. С. 73–78.
10. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–48. Ст. 552.
11. Пашко П. В., Пашко Д. В., Мирошніченко Г. Б., Штик Ю. В., Щодо напрямків удосконалення митної політики та механізмів інноваційного розвитку митної справи. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 3 (50). С. 146–155.
12. Попель С. А., Застосування інструментів попереднього інформування в контексті виявлення ризиків безпеки: досвід Сполучених Штатів Америки. *Інноваційна економіка*. 2022. № 1. С. 158–162.
13. Прокопенко В. Ю., Мельник О. В., Дорошенко Г. О., Чужданова М. В. Modernization of the State Customs Service of Ukraine's Operations in the Context of European Integration: Challenges and Prospects. *Український економічний часопис*. 2024. № 7. С. 85–90.
14. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів : Закон України від 02.10.2019 № 141-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 49. Ст. 328.
15. Руда Т. В., Попель С. А. Сутність та вимоги до подання короткої ввізної декларації в країнах ЄС. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2016. № 29. С. 61–67.
16. Сучасні виклики забезпечення митної безпеки в Україні : монографія / за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2020. 414 с.

17. Федоришена Л. М. Попереднє інформування як форма інформаційного забезпечення діяльності митних адміністрацій. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 48. С. 74–82.
18. Adıgüzel S., Düzgün M. Air Transportation Security Measures: ICS2. *Journal of Aviation*. 2025. № 1 (9). P. 168–180.
19. Customs Union: First phase of new EU import control system – ICS2 – comes into operation today. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1134
20. EU Import Control System 2 (ICS2) extends to rail and road transportation from April 2025. URL: <https://surl.lu/rramis>
21. Fruscione A. Focus EU: Import Control System 2 at the Starting Gate. *Global Trade and Customs Journal*. 2021. № 16. P. 393–396.
22. ICS2: A New Era for Customs Control in Europe and How to Get Your Business Ready. URL: <https://surl.li/pfosku>
23. Import Control System 2 (ICS2). URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/ics2_en
24. Regulation (EU) № 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (recast).
25. SAFE Framework of Standards. URL: <https://surl.li/wmzdkq>
26. UCC-Work Programme: URL: <https://surl.li/xahocd>
27. Івашова Л. М., Кийда Л. І Процедури спрощеного митного контролю в діяльності митних органів у контексті захисту економічної безпеки України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2021. № 2 (29). С. 69–73. DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2021-2.11> URL: <https://surl.li/ktkekn>

References:

1. Berezhnyuk, I., Nestoryshen, I. and Bulana V. (2015), “Experience of Implementation of Import and Export Control System (ICS/ECS) in the EU”, *Collection of Scientific Works of Kirovohrad National Technical University. Economic Sciences*, vol. 27, pp. 12–20.
2. Berezhnyuk, I., Nestoryshen, I. and Ocheret, A. (2015), “Security amendments” to the Customs Code EU: Experience of Facilitating Trade Without External Threats to the Security of the State”, *Collection of Scientific Works of Kirovohrad National Technical University. Economic Sciences*, vol. 28, pp. 20–29.
3. Berezhnyuk, I., Nestoryshen, I. and Rudnichenko, Y. (2015), “European Experiences of Implementation of Information Systems ICS, ECS, NCTS in the Context of National Security Community”, *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, vol. 4 (1), pp. 117–121.
4. Voichenko, T. (2021), “Customs Control Organization: European Experiences”, *Economy and Society*, vol. 33. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-1>
5. Dorofeieva, L. (2018), “System of Preliminary Informing and Risk Management as Components of Activity of Modern Customs”, *The collection of Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, vol. 53, pp. 36–40.
6. Dorofeieva, L. (2019), *Yevropeiskyi vektor rozvytku ukrainskoi mytnytsi [European Vector of Ukrainian Customs Development]*, University of Customs and Finance, Dnipro, Ukraine.
7. Kovalova, M. (2021), “Principles and Features of the Customs Control System in the EU”, *Entrepreneurship and Innovation*, vol. 17, pp. 13–17.
8. Komarov, O. (2025), “European Experience in Ensuring Customs Security and Countering Customs Threats”, *Investytsiyyi: Praktyka ta Dosvid*, vol. 6, pp. 210–217.
9. Medvid, Y. (2017), “Customs Aspects of Using of Preliminary Information in Movement of Goods and Vehicles Through Customs Border”, *Mytna bezpeka*, vol. 1, pp. 73–78.
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), Customs Code of Ukraine, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
11. Pashko, P., Pashko, D., Myroshnychenko, G. and Shtyk, Y. (2024), “On the Direction of Customs Policy Improvement and Mechanisms of Innovative Development of Customs Affairs”, *Sustainable Development of Economy*, vol. 3 (50), pp. 146–155.
12. Popel, S. (2022), “Application of Tools of Prior Information in the Context of Identifying Security Risks: the Experience of the United States”, *Innovative Economy*, vol. 1. pp. 158–162.
13. Prokopenko, V., Melnyk, O., Doroshenko, H. and Chuzhdanova, M. (2024), “Modernization of the State Customs Service of Ukraine's Operations in the Context of European Integration: Challenges and Prospects”, *Economic Herald*, vol. 7, pp. 85–90.
14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine “On Amendments to the Customs Code of Ukraine on the Functioning of Authorized Economic Operators”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/141-20>

15. Ruda, T. and Popel, S. (2016), "The Essence and Requirements for Filing an Entry-Summary Declaration of Import in the EU", *Collection of Scientific Works of Kirovohrad National Technical University. Economic Sciences*, vol. 29, pp. 61–67.
16. Krysovaty, A. (Ed.). (2020), *Suchasni vyklyky zabezpechennia mytnoi bezpeky v Ukraini* [Modern challenges of ensuring customs security in Ukraine], *Universytetska dumka*, Ternopil, Ukraine.
17. Fedoryshyna, L. (2020), "Preliminary Information as a form of Information Support for Activities of Customs Administrations", *Market Infrastructure*, vol. 48, pp. 74–82.
18. Adıgüzel, S. and Düzgün, M. (2025), "Air Transportation Security Measures: ICS2", *Journal of Aviation*, vol. 1 (9), pp. 168–180.
19. Customs Union: First phase of new EU import control system – ICS2 – comes into operation today. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1134
20. EU Import Control System 2 (I<https://surl.li/qbnoyy>CS2) extends to rail and road transportation from April 2025. URL: <https://surl.li/rramis>
21. Fruscione, A. (2021), "Focus EU: Import Control System 2 at the Starting Gate", *Global Trade and Customs Journal*, vol. 16, pp. 393–396.
22. ICS2: A New Era for Customs Control in Europe and How to Get Your Business Ready. URL: <https://surl.li/tlrfou>
23. Import Control System 2 (ICS2). URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/ics2_en
24. Regulation (EU) № 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (recast).
25. SAFE Framework of Standards. URL: <https://surl.li/ofiwdl>
26. UCC-Work Programme: <https://surl.li/dtwrxi>
27. Ivashova L. M., Kiida L. I. (2021) Protsedury sproshchenoho mytnoho kontrolyu v diyal'nosti mytnykh orhaniv u konteksti zakhystu ekonomichnoyi bezpeky Ukrainy [Procedures for simplified military control in the activities of military bodies in the context of protecting the economic security of Ukraine]. *Publichne upravlinnya ta mytne administruvannya* [Public management and military administration], No. 2 (29), pp. 69–73.

Дата надходження статті: 01.08.2025

Дата прийняття статті: 18.08.2025

Опубліковано: 16.09.2025